

BERG
med RÄTAN, KLÖFSJÖ och ÅSARNE
(S. Jämtland.)

Bierg bildade redan 1314 eget pastorat, men återfinnes senare på 1400-talet såsom annex under Oviken, och synes vid slutet af 1500-talet haft residerande kaplan på annexprästabordet. Från Oviken utbröts församlingen år 1650 jämte de två kapellförsamlingarna *Rätan* och *Klöfsjö*, hvilkas begynnelse kan spåras ända från 1530, då där funnos upprättade kapell för gudstjänst, men inga invigda kyrkogårdar. På de närboendes begäran hade landsprosten Erik Andreae år 1543 utverkat tillstånd af Upsala ärkebiskop Lars att där få inviga begravningsplatser, men för barnkristning, kyrktagning, vigsel och prästtjondens aflämnande måste de söka till Bergs kyrka, hvars präster likväl icke vore skyldiga att vid kapellen hålla flera mässor eller tidegärder än förut; för kyrktjonden fingo de där bygga härbergen. (DN 14, n. 692, 802.)¹

¹ Enligt Trondhjemska reformatzen 1589, som afsåg ordnandet af de kyrkliga förhållandena i Jämtland, ingick i residerande kaplanens i Berg lön prästabordet vid Bergs

Bergs äldre kyrka, murad af gråsten, 26½ alnar l., 14 alnar bred, blef med tiden både bräcklig och otillräcklig och ersattes under åren 1795-97 med den nuvarande, som utmärker sig för sin bredd och rymlighet.

I Rätan och Klöfsjö uppfördes 1795 nya träkyrkor. Åsarnes kapell begynte byggas sommaren 1758 innan vederbörligt tillstånd vunnits, men fick fullbordas, och erhöll 10 predikningar årligen mot att till khden erlades 60 dlr kmt. Den nuvarande kyrkan uppfördes 1878-83 och församlingen bildar fr. 1888 egen jordebokssocken.

Vid Rätan har kapellanen tidigare bott. Klöfsjö fick först 1897 egen komminister. År 1920 afskiljdes Rätan med Klöfsjö till särskildt pastorat, hvarför endast Åsarne nu kvarstår såsom annex till Berg med egen komminister. Mera ingående kännedom om församlingarna och deras kyrkor kan vinnas i *J. Lindström-Saxon*, Jämtlands läns kyrkor i ord och bild. Ösund 1903, Bergvind, fästskrift för hembygds-mötet i Berg 1914, 15, *Matth. Ling*, Bidrag till Bergs sockenkrönika, ib. 1914 och *I. Scherdin*, Beskrifning öfver Rätans socken, ib. 1877.

KYRKOHERDAR.

1. Hr **Lafranz (Laurentius)**, prester a Berghe, vidimerar omkring 1345-47 jämte hr Peter i Oviken ett af kon. Magnus Eriksson utfärdadt bref af 4 juli 1343, som ålägger Bräckeborna att erlægga till kungliga kapellet i Sunne en afgift Sundamale, som redan kon. Sverre på sin tid påbudit. Han nämnes äfven bland de jämtländska män, som bemöta sysselman Nils Petterssons klagomål 30 dec. 1347 öfver den vanheder de gjort honom genom att anklaga honom för Norges konung och råd. (DS. 5 n. 3713, 4274)

Prästerskapet under annextiden till 1650, se *Oviken*. När Jämtland genom Brömsebrofreden kom under Sverige, utsågs till pastor i Berg 28 apr. 1644 *Johan Watz*, dåv. konrektor i Hsands trivialskola, men enär de danska prästerna i Jämtland på deras underdåniga begäran fingo behålla sina lägenheter, tillträdde han ej. Blef slutligen khde i *Sveg* (RR.).

2. **Janus Sigvardi (Jöns Sjulsson)** (1650-76), f. i Tands by, Aspås socken af bondeföräldrar, som haft sin härkomst från Åre. Studerade först i Trondhem, sedan i Köpenhamn, hade därefter anställning i en skola i Norge. Anträffas såsom kapellan i Ragunda år 1636, vice past. i Berg 1649 och tillträdande khde här 1650. När norska armén oförmodadt inbröt i Jämtland 1657 och belägrade Frösö skans, väcktes misstanke

kyrka samt hälften af all ränta uti Bergs, Klöfsjö och Rätans socknar. I Berg var mässelöst eller »silentium» hvar 3:dje söndag, då Rätan och Klöfsjö alternerande erhöilo gudstjänst, sålunda hvar 6:te söndag, tydligen enligt gammal häfd.

om de jämtländska prästernas trohet mot den svenska öfverheten, i synnerhet, som de levererat proviant åt fienden. Vid den undersökning, som Norrlands guvernör J. Oxenstierna anställde på Frösö, riktades de svåraste anklagelserna emot khden J. Sigvardi i Berg och hans svärfader herr Hans i Ragunda. Den förra ansattes hårdt för att han, ehuru boende nära norska gränsen, icke underrättat kommandanten på Frösö skans om fiendens antågande. Han försvarade sig därmed, att de norska trupperna så hastigt anfallit och omringat prästgården, att det var för sent att kunna sända något bud. I en skrivelse till riksens råd 27 nov. 1658 meddelar Hsands domkapitel, att herr Hans, såsom den där öfvertygad (öfverbevisad) är med skäl och wisse dokumenter, blifvit removerad ab officio och beneficio, »men med herr Jöns i Berg hafva vi inte kunnat skäligen såvida komma, medan han mera misstänkt är än öfvertygad». Till sockenbo och granne hade han på Galhammar öfverstelöjtnanten Matthias Drakenstjerna, den beryktade alkemisten. Genom en olaga syn år 1648 hade denne intagit och åverkat en prästbordet förr tillhörig slått Furumyran, som emellertid khden Jöns lyckades återbörda efter Drakenstjernas död år 1672. Tunæus har uppgiften, att han skall hava varit en lärd och mycket gudelig man, som hade för vana att alla dagar både vinter och sommar gå i kyrkan för att på knä framför altaret förrätta sin morgon- och aftonbön. Huru härmed än må vara, rädd var han icke, ty då den unge löjtn. Per Drakenstjerna en gång tydligen hade för afsikt att rida omkull honom på vägen, gaf han hästen ett kraftigt käpprapp och dess ägare det mindre välklingande tillropet hundsvott, för hvilket khden stämdes till tinget, men som det synes utan påföljd. (Jdb 31/10, 2/11 1670.) Han afled i juli 1676.

G. m. khden Hans Bergs i Ragunda dotter *Christina*; barnen kallade sig *Hofverberg* efter det berg, som öfverskuggar prästhemmet och kyrkoplatsen.

Barn: *Margareta*, f. 1645, g. m. efterträdaren J. Drake; *Salomon*, f. 26/1 1648, prost och khde i Ragunda; *Christina*, f. 1650, g. 14/1 1672 m. khden Magnus Flodalin här i Berg; *Johannes*, f. 21/10 1652, prost och khde i Malmö, d. 28/3 1728; *Elisabeth*, f. 1654, g. m. kapellan Petrus Klockhoff i Lit; *Christian*, f. 24/11 1657, komm. i Hede, sedan regem.past. vid generalmajor Gyllenpistols reg. i Skåne.

3. **Jöns Olai Drake** (1678-93), f. på 1630-talet, son af prosten i Brunflo Olof Pedersen Drake; efter studier i Hsand student i Upsala 9 okt. 1658, prästv. i Säbrå kyrka i maj 1662 till komm. åt företrädaren här i Berg, och blef efter honom khde med tillträde 1678. Han afled 11 nov. 1693.

G. m. *Margareta Jönsdotter Hofverberg*, företrädarens dotter, bodde som änka på Stenhammar, d. 24/5 1708 och begr. 24/6 i Bergs kyrka uti deras graf

framme vid kordörren »efter en christelig och berömlig vandel och skröpeligit tillstånd i några år, varandes hennes ålder 62 år 6 mån.»

Barn: *Johan*, f. 1671, khde här i Berg, n. 6; *Salomon*, f. 1673, khde i Rödön; *Anna*, f. 1676, g. m. khden Erik Ol. Huss, n. 6 i Berg; *Margareta*, g. 1) 24/8 1699 m. regementsfältskären Adam Werner, 2) m. khden Jöns Bremming i Ljustorp; d. i Sundsvall 16/12 1740; *Helena*, g. på Stenhammar 15/8 1709 m. kapten Carl Treffenberg, begr. i Lit 26/10 1755.

4. **Magnus Ol. Flodalin** (1695-1713), f. 164(6), son af khden i Offerdal Olof Angdalin, stud. 31 okt. 1665, prästv. och adj. i Offerdal 1670, komm. i Brunflo 1671 och khde i Berg 1695. Vid sin ankomst till pastoratet upplade han ännu befintliga ministerialböcker. Afled 16 febr. 1713 och begrofs 25 mars. Till Bergs kyrka skänkte han en ny altarrund, som i uthugget träsnideri bar inskriften: In Dei Gloriam sui suorumque memoriam relinquerunt M. O. F. P. B. C. I. A. Anno 1705.

G. 1) i Bergs kyrka 14/1 1672 m. *Kerstin Jönsdotter Hofverberg*, dotter af khden Jöns Sigvardi;

2) m. *Catharina Alstadia*, f. 5/3 1648, dotter af khden Is. Alstadius i Refsund, och änka efter landskrifvaren Daniel Olofsson Hellman; d. 30/1 1740 i Oviken.

Barn: *Olof*, f. 1675, khde i Oviken, d. 1747; *Jöns*, f. 1678, komm. i Hede, d. 1711; *Christina*, g. 1) 18/2 1696 m. Ol. Henr. Drake, 2) N. Klingberg, 3) J. Nording, alla efter hvarandra khdar i Hede; *Elisabeth (Lisken)*, g. 5/12 1709 m. komm. i Brunflo Lars Hellberg; *Dorothea*, f. 13/7 1681, g. 8/2 1713 m. komm. i Bygdeå-Nysätra Lars Offerdalin, d. i Myssjö 30/5 1758; *Petrus*, f. 1683, »en korsbärare af en inkurabel sjukdom uti 8 års tid, proh dolor, men tålig och gudfruktig», enl. faderns egen anteckning; d. 7/4 1706 (22 år 8 m. 7 d.),

5. **Erik Ol. Huss** (1714-27), f. 1669 i Torp, där fadern Ol. Huss var khde, stud. 7 febr. 1688, prästv. och adj. hos fadern i Torp, utn. till squadronspredd. vid Jämtl. reg. 1698 och bodde såsom sådan här i Bergs socken, utn. till regem.past. vid samma regem. 1711, tillträdde såsom khde i Berg i apr. 1714, fullmäktig för prästeståndet vid 1720 års riksdag. Insomnade saktmodigt 11 juni 1727.

G. 29/6 1698 m. *Anna Drake*, dotter af khden J. O. Drake. Vid deras bröllop utdelades ett tryckt bröllopskväde, hvori brudgummen liknades med Jason som besegrade draken i berget. Pastorskan afled på Stocke, Frösön 28/5 1749 och begrofs i Berg 29/6.

Barn: *Elisabeth*, f. 26/3 1699, d. 4/11 1710; *Anna*, f. 17/5 1703, g. m. kollega Lars Medén, sedan m. khden i Lit Joh. Er. Huss, d. 1758; *Märta*, f. 9/2 1705, g. m. prosten och khden i Rödön H. Tideman, d. 13/3 1792; *Christina*, f. 19/7 1707, g. 9/1 1732 m. kapt. och ridd. Carl Hofverberg, d. på Åviken 1787; *Olaus*, f. 9/2 1710, d. 7/10 s. å.; *Johan*, f. 28/9 1711, khde i Refsund, d. 1768; *Olof*, fil mag. i Åbo 1741, »mente captus», d. och begr. i Lit 28/7 1782; *Samuel*, f. 29/9 1717, khde i Oviken, d. 1774; *Margareta*, g. m. kamreraren vid Leufsta bruk Henrik Hasselhuhn, änka 11/1 1742, d. i Nordvik i Nora 26/2 1779.

6. **Johan Drake** (1729-44), f. 5 dec. 1671, som till khden Jöns Drake n. 3 och svåger till företrädaren; stud. 9 jan. 1691, prästv. och adj. i Berg 1693 och blef nådårspred. efter sin fader, adj. i Offerdal 1695 samt tilltr. som komm. i Berg 1697. Under denna tid bodde han på kronohemmanet n. 1 i Rätans by, som vid indelningen 1695 blef anslaget till kaplansboställe. Efter nära 33-årig tjänst som komm. utn. till khde i Bergs pastorat 25 sept. 1728, tilltr. 1 maj 1729 och introducerades 31 aug. s. å. af superintendenten N. Sternell, som då anställde visitatio classica. Vid prästmötet i Hsand var han concionator. Afled 17 juni 1744 och begr. 15 juli.

G. 1) m. *Helena Bergvall*, f. 1672, dotter af tullinspektör Bergvall i Upsala; d. 23/5 1733 och begr. midsommardagen s. å.

2) 25/5 1734 m. *Magdalena Lundel*, dotter af prosten M. L. och änka efter kaptenen vid Jämtl. reg. Matthias Busch; d. i Rätan 27/12 1766.

Barn:, alla i 1:sta giftet: *Johan*, f. 22/2 1697, d. s. å.; *Haquin*, f. 20/8 1699, khde i Indal; *Johan*, f. 4/8 1700, regementspastor vid Jämtl. reg., d. 17/5 1733, begr. på samma gång som modern; *Helena*, f. 4/11 1701, g. 26/7 1730 m. kaptenen vid Jämtl. reg. Petter Malmström, änka 1752, d. i Brunflo 15/11 1779; *Salomon*, f. 29/6 1704; *Magnus*, f. 17/8 1706, d. 18/2 1707.

7. **Nicolaus Hofverberg** (1746-74), f. i mars 1699, son till prosten och khden Salomon H. i Ragunda och sonson till khden i Berg Jöns Sigvardi; student 28 febr. 1718, prästv. på sin moders kallelse till nådårspred. i Ragunda efter fadern 1723, men befanns vara ganska svag i sina stycken i prästexamen; adj. åt prosten Eurenus i Oviken 1725, utn. komm. i Berg-Rätan 5 mars 1729, tilltr. i maj s. å. och liksom han efterträdde Joh. Drake i kaplansbefattningen, blef han ock hans efterträdare här såsom khde i maj 1746, sedan han 2 mars 1745 aflagt past.ex. och bekommit fullmakt på pastoratet. Han var en liflig, energisk och för sitt kall intresserad prästman och afled 7 jan 1774.

G. m. *Anna Catharina Eurenia*, dotter af prosten i Oviken P. Eurenus.

Barn: *Catharina Margareta*, f. 1727, g. 24/2 1754 m. komm. i Offerdal Salomon Grundahl; *Brita Christina*, f. 1729, g. m. komm. i Undersåker Er. Ljungberg, d. 10/7 1807; *Anna Maria*, f. 1731, g. m. komm. Jöns Bozén i Brunflo; *Elisabeth*, f. 20/10 1733, g. 22/3 1757 m. ekonomi-ombudsman, sedan tullinspektör i Hudiksvall Jacob Wasell; d. 10/1 1772; *Petrus*, f. 24/12 1735, fil mag., v. häradshöfding, d. på sin gård Eltnäset 11/1 1815; *Magdalena*, f. 29/5 1738, g. 9/2 1766 m. rektorn vid Frösö skola Er. Wagenius, d. 8/6 1808; *Nils Magnus*, f. 2/11 1741, bokhållare, d. i Svensta, Undersåker, 24/1 1830, g. m. Cath. Lidsten, d. 1/1 1833, *Salomon*, f. 13/11 1744; *Sara Sophia*, f. 22/12 1746, d. 1/4 1747.

8. Mag. **Nils Paulin** (1775-98), f. i mars 1722 i Eltnäs här i Bergs s:n, föräldrar bonden Pål Jönsson och Ingeborg Nilsson. Vid 9 års

ålder förlorade han sin far. Dåvarande rektorn vid Frösö skola H. Tide-
man, som under sommarferierna plögade besöka sina här i Berg boende
föräldrar, hade fått höra, att i Elnäs fanns en yngling med ifrig håg för
studier. Han öfvertalte modern att sätta sin son i skolan, och följd af
hennes böner och välsignelser kom Nils på sitt 17:de år till Frösön. Genom
handledning af andras barn drog han sig fram under arbete och flit, till
dess han kunde öfvergå till Hsands gymnas. och efter uppburet viaticum
i Ångermanland till Upsala, där han inskrefs ss. stud. i febr. 1751. På
sommaren erhöll han kondition hos komm. i Alsike; men hade knappt
anländt dit, förrän komministergården med all lös egendom genom en
häftig eldsvåda lades i aska. Återkommen till Upsala stod han utan
hjälp och penningar, då i detta bekymmersamma läge för honom yppade
sig en akademisk kondition hos teol. adj. och khden Erik Waldius, i hvars
hus han i 9 års tid handledde sönerna och själf fann tid att fullborda sina
studier för filos. graden i juni 1758. Kallad till medhjälpare åt khden
Lang i Indal blef han i dec. 1762 prästv. af biskop Kiörning, förordn.
1769 till nådårspred. efter afl. khden C. Åström i Ragunda, utn. till kol-
lega i 2:dra klassen vid Frösö skola, i hvilket kall han säges ägt en ovanlig
lämpa och en sällsynt förmåga att vinna skolungdomens kärlek. Efter
khde Hofverbergs död sökte han Bergs pastorat och erhöll härå fullmakt
25 jan. 1775. Det var honom en stor tillfredsställelse att till sist få
ägna sina ämbetskrafter åt födelseorten, och det blef honom beskärmt att
få se den gamla trånga och bofälliga moderkyrkan ersatt med ett nytt
prydligt tempel; äfven Rätans och Klöfsjö annexkyrkor nybyggdes. Prost-
titeln erhöll han 27 april 1796, och han fick hedern och nöjet att själf in-
viga till Herrens ära de hus, för hvars fullkomnande han haft all möda
osparad. Man hörde honom därefter ofta upprepa Simeons ord: »Herre,
nu låter du din tjänare fara i frid.» Han afled 20 aug. 1798 efter en
längre tids afmattning och begr. 29 sept. med likpredikan af kontr.prosten
Behm i Oviken (tryckt).

G. m. *Märta Cajsa Åström*, dotter af khden C. Åström i Ragunda. Änkan
gifte om sig 6/1 1801 m. major Stephan Carlsson Klingspor i Berg.

Tr.: De studio sapientium prisci ævi in eruditione cornparanda præs. *P. Asp*,
Ups. 1756. - De vitio polypragmosynæs præs. *L. Dahlman*, ib. 1758.

9. **Olof Åström** (1799-1816), f. 10 juli 1748 i Ragunda prästgård,
son till khden Carl Åström; inskrefs i Hsands triv.skola 1758 och blef
student i Upsala vt. 1769; prästv. i Hsand 17 dec. 1775 på sin svåggers
Paulins kallelse till adj. i Berg, tjänstgj. ss. v. kollega i Frösö skola ht
1777, men återg. till adjunkturen här i Berg, past.ex. 26 mars 1793, adj.

i Sunne 1798, utn. khde i Berg 22 maj 1799, och tillträdde s. å. Efter ett års sjuklighet afled han 29 nov. 1816.

G. 19/6 1800 m. *Anna Christina Söderberg*, f. 7/4 1776 på Frösön, dotter af prosten och khden i Undersåker J. Söderberg; d. 18/10 1829 på Elnäset.

Barn: *Johan Carl*, f. 28/4 1801 »f. d. gymnast», d. på Elnäs 13/6 1845; *Catharina Magdalena*, f. 8/7 1802; *Olof*, f. 10/9 1804, kandidat, d. 8/11 1833; *Nils Jonas*, f. 11/7 1806; *Erik Axel*, f. 13/10 1813, d. 2/12 s. å.

10. **Abraham Själander** (1818-33), f. 1 sept. 1763 af fattiga föräldrar, bonden Olof Jonsson och Brita Johansdotter i Själands by, Själevad. Efter att ha genomgått Hsands skola och gymn. och samtidigt ägnat sig åt handledning af andras barn, afreste han till Upsala univ. 1787, disp. där följande år pro exerc.; prästv. 24 sept. 1788 till past.adj. i Nordmaling och nådårspred. efter khden Lindahls död; utn. till kapellpredikant i Björna 15 juli 1797, tilltr. maj 98, och innehade denna svagt aflönade, men besvärliga beställning i hela 20 år; afl. past-ex. 1811, utn. till komm. i Arnäs 16 apr. 1817, men tillträdde ej, enär han redan 3 sept. s. å. erhöill Bergs pastorat, med tillträde i maj 1818. Honor.prost 1828. Han var en förnöjsam man, och gifmildhet var ett hos honom utmärkande drag, och denna välgörenhet gick så långt, att han i ordets egentliga mening ofta delade den sista brödkakan med den hungrande. Vid det stora missväxtåret 1821 eftergaf han en stor del af sina rättigheter. Han trodde alla människor om godt, men synes blifvit mot slutet af sin lefnad i det hänseendet bedragen. Prosten ägde en stark kroppsbyggnad, men förkylde sig under en ämbetsresa till Åsarnes kapell och Klöfsjö och afled 29 juli 1833.

G. 1795 m. *Catharina Charlotta Lindahl*, f. 1770, dotter af prosten och khden i Nordmaling Isr. L. och Anna Elisabeth Bjur; d. i Boteå prästg. 6/12 1848.

Fem barn, en son och fyra döttrar, alla döda i späda år.

Tr.: *Observationes selectæ historiam Suecanam illustrantes*, p. 2 præs. *E. M. Fant*, Ups. 1788.

11. **Jonas Östlund** (1834-48), khde i *Hammerdal*.

12. **Nils Gustaf Zetterberg** (1849-81), f. 19 jan 1802 i Brunflo, där fadern d:r Gust. Wilh. Z. var prost och khde. Stud. vt. 1823, prästv. i Upsala 11 dec. 1825, kallad och förordn. till huspredikant hos löjtnant Knut A. Lagerheim i Furusund, i hvars tjänst han kvarstannade till 1 sept. 1834; under samma tid biträdde han tillika pastor i Vätö 1826-28, komministern i Läby 1829, pastorn i Norrtälje 1830-31, tjänstgjorde i Jacobs

och Johannes, Katarinas och Ulrika Eleonora församl. i Sthm 1832, vid Serafimerlasarettet 1833; biträdde komm. i Jacob och Johannes till 1 maj 1835, lärare i förbered. afdelningen i Jakobs och Johannes församlings fri- och fattigskola 13 jan. 1835-1 apr. 1837, t. f. squadrons pred. och skollärare vid Lifgardet till häst 1 apr.-24 nov. 1837, utn. till ord. squadrons pred. 24 nov. 1837, samt regem.pastor vid samma reg. fr. 1 maj 1847. Utn. till khde i Berg 6 nov. 1848, tilltr. 1849, kontraktsprost i Jämtl. södra kontr. 17 maj 1865. »Prosten Z. var en ytterst pliktrogen man, och han höll i efter sina pund intill sista slutet. Han kan framhållas såsom ett exempel på att det icke egentligen är de stora gåfvorna, utan fastmer det oförtrutna arbetet, den aldrig slocknande plikt känslan, som bereda en människa framgång och delvis äfven anseende i denna världen», yttrar minnestecknaren vid 1883 års prästmöte. Prosten, som på gamla dagar gifte sig, afled här i Berg 27 jan. 1881.

G. 16/9 1862 i Ovikens prästgård m. *Catharina Charlotta Meyerhöfer*, f. 24/2 1835 i Mo, Ångermanl., länsmandotter, d. 12/4 1879; barnlösa, men upptogo en fosterdotter *Ida*, f. 16/10 1861, dotter till arbetaren Erik Persson i Hede; d. 21/12 1878.

13. **Nils Olsson** (1883-90), f. 7 juli 1839 i Råda församl., Värml., stud. 18 dec. 1868; efter erhållen infödingsrätt i Hsands stift prästv. i Upsala 8 juni 1873 till v. komm. i Borgsjö och tillika t. f. past. i Torp, past.adj. i Refsund 3 sept. d. å., befullm. stadspredikant i Östersund 1 juni 1874, tilltr. genast; afl. past.ex apr. 1880, vald till khde i Berg 1882, valet öfverklagades men fastställdes af K. Maj:t 1883, kontr.pr. i Jämtl. södra kontr. 1888, afled 1 dec. 1890.

G. m. *Anna Helena Lindqvist*, f. 22/9 1847, dotter till vaktmästaren vid Värmlands och Gotlands stud. nationer i Upsala Anders L.; d. 26/5 1915 i Rasbo.

Barn: *Nils Gustaf*, f. 6/6 1876, vistas på obekant ort i Kina; *Anna Elisabeth*, f. 3/8 1877 i Östersund, g. 29/10 1903 m. akademibokhållaren i Upsala Nils Gustaf Filip Viklund; *Ester Katarina*, f. 2/1 1879, g. m. apotekare Gunnar Cavallin i Göteborg; *Nils Martin Andreas*, f. 4/9 1880, d. 25/6 1883; *Nils Olof Einar*, f. 24/7 1882, e. o. tjänsteman i kgl. kammarrätten, Sthm.

Tr.: Predikan på 4:de sönd. efter Tref. (i Predikn. af prester inom Hsands st. 2. Hsand 1884).

14. **Paul Wagenius** (1892-1922), f. 13 apr. 1839 i Lockne; föräldrar: torpare Anders Hurtig i Forsta by och Märta Pålsdotter. Efter studier i Östersund stud. i Upsala 13 sept. 1860, prästv. i Hsand 1 febr. 1864 till past. adj. i Refsund, tjänstg. ss. v. past. i Hafverö fr. apr. 1865-1 maj 69, i Vibyggerå under sommaren 1869 och v. komm. i Ullånger 22

sept. s. å. till 1 maj 1870, utn. komm. i Njurunda 27 apr. 1868, tilltr. 1 maj 1870, utn. komm. i Timrå 31 okt. 1871, tilltr. 1 nov. s. å., khde i Fors 26 sept. 1881, tilltr. 1 maj 1882, och befullm. khde i Berg 18 juli 1891, tilltr. 1 maj 1892; kontr.prost 1898, pensionerad 1/5 1922. LWO 1902.

G. 10/7 1870 m. *Ulla Maria Amnéus*, f. 2/9 1838 i Gudmundrå, dotter af khden i Hafverö A. J. Amnéus och Anna Lovisa Orstadius, d. 16/8 1899.

Barn: *Anna Märta*, f. 7/12 1872; *Paul Emanuel*, f. 13/4 1874, öfverlandtmätare i Västerbottens län; *Per Harald*, f. 22/7 1875, kapten vid Jämtl. fältjägare-regem.; *Ernst Herman*, f. 19/2 1879, student, folkskollärare; *Axel Teodor*, f. 14/3 1881, byggnadsritare i N. Amerika.

Tr.: Predikan på 13:de Sönd. efter Tref. (i Predikn. af prester inom Hsands st. 2. Hsand 1884). - Väckelsen i Jämtland på 1850-talet. Utdrag ur brev (i Från ådalar och fjäll. 1921). - Att stå inför Herren (i Hågkomster och livsintryck. Saml. 2, Ups. 1922.)

Efter prosten Wagenius afskiljdes Rätan med Klöfsjö till särskildt pastorat och erhöll sin första pastor 1920.

KOMMINISTRAR I RÄTAN.

1. **Jöns Ol. Drake** (1662-78), se khdar.

2. **Hans Caroli Bröms** (1678-95), son af khden i Tuna Carl Hansson Bröms. Han hade en tid varit kompanipräst på Frösön, innan han kort före jul 1658 tillträdde sacellanien i Ragunda hos khden Olof Rahm, som lät lega sig ss. riksdagsman till Göteborg, ehuru skyldigheten ej ålåg pastoratet. Vid visitationen, som superintendenten år 1661 höll i Ragunda, begärde komm. Bröms ersättning för den tid han ensam måst uppehålla tjänsten. Han erhöll 6 daler utöfver den ordinarie lönen och fick för öfrigt förmaning att »vara benögd med thet sigh bestods för den afträdde tjänsten under krigsfolket». Synes bött på biskopsgården i Fors, till dess han köpte sig i Lund, Hällesjö, egen gård. Han och en hans svåger pliktade på Ragunda ting år 1663 40 mk för det de olofligt på böndernas skog upptagit ett litet älgdjur, som fallit för deras uppsatta våner. Han kom i slagsmål med en soldat John Trohnsson, som var lejd för gården och som slog herr Hans i golfvvet, hvarvid högra benet fastnade i vändstolsfötterna och afbröts, och han fick ligga i stor sveda och värk, hvarför soldaten dömdes på tinget att vårda hans sår inom natt och år. Från kapellansbefattningen i Ragunda blef han skild omkr. 1677, enär han vigt ett par utan lysning, men restituerades och fick transport till sacellanien här i Berg 1678. Bodde här först i Rätan, en tid i Åsans by

och sist i Klöfsjö, hvarest han 11 aug. 1695 afled och begravd i Klöfsjö kyrka 20 aug.

G. m. *Kerstin Persdotter Geting* från Torp i Medelpad, d. 1699.

Af barnen äro kända: *Carl*, bonde i Österåsarne på det hemman fadern där inköpte 1683; *Per*, dragon vid Jämtl. regemente, kallade sig *Medelberg*¹; *Samuel*, dragon i Hallens by, vägrade trots 3 lysningar gifta sig med pigan *Kerstin Gunnarsdotter* (Hdpr 1694).

3. **Jöns Drake** (1697-1729), se khdar i *Berg*.

4. **Nils Sal. Hofverberg** (1729-46), se khdar i *Berg*.

5. **Mårten Njurén** (1747-70), f. i Medelpad år 1707. (T.) Stud. i Upsala 3 febr. 1728, prästv. 6 febr. 1734 till adj. åt khden Jöns Drake i Berg, utn. komm. i Rätan 6 aug. 1747. Skildras ss. liten till växten, och enl. traditionen »en riktig präst», hvarmed församlingen förmodligen uttryckte sitt gillande omdöme. Spelte fiol och brukade bjuda ungdomen tillsammans och spelade för dem, hvilket för hvarje gång ej fick räcka mer än två timmar, då han befallde dem gå, följde själf med och såg till att de ordentligt kommo hem. Afled af ett slaganfall 25 maj 1770, respondent vid prästmötet.

G. 2/6 1745 m. *Magdalena Busch* i Berg, dotter af kapten Nils Busch och dotterdotter af prosten M. Lundel i Sunne; d. 6/5 1778 i Rätan.

6. **Carl Vagelin** (1774-77), khde i *Hede*.

7. **Hans Lindholm** (1777-82), khde i *Lit*.

8. **Erik Staaff** (1783-1806), f. 9 dec. 1745, son till prosten P. Staaff i Sunne, stud. vt. 1766, blef på sin faders kallelse prästv. i Hsand 22 maj 1771 och nådårspred. efter faderns död till maj 1779, e. o. bat.pred. vid Jämtl. regem. 1780, utn. till komm. i Rätan 1 maj 1782 och stannade här till sin död 16 juli 1806. Var en storväxt, korpulent man och ifrig fiskare.

G. 18/5 1780 m. *Elisabeth Maria Wasell*, dotter af häradshöfd. Johan Wasell, som bodde i Hara, Sunne, och Maria Elisab. Nensén; d. i Rätan 7/3 1815.

¹ Tunæus uppger att denne *Per* skall vid faderns afsättning ha antagit namnet *Arling* och slutligen blifvit khde i Indal. Enligt en kyrkoboksanteckning från Torp uppgifves han ss. dragon och son till denne Hans Bröms, då han d. 17 mars 1706 gifte sig med bondedottern Segri Eriksdotter från Hångsta i Torp.

Barn: *Petrus* f. 14/9 1783, khde i Rödön; *Maria Elisabet*, f. 6/11 1785, g. 1816 m. bonden Jonas Ersson i Rätan; d. 16/4 1862; *Johan*, f. 11/12 1789, student 1807, d. 25/12 1808 genom olyckshändelse; *Justina Elisab.*, f. 26/1 1792, g. m. en hemmansägare fr. Ytterhogdal Jonas Jönsson, d. i Rödön 1870; *Erik*, f. 4/7 1797, d. 4/3 1809, begr. samma dag som brodern 23/4.

9. **Gudmund Hedenstedt** (1809-27), f. 27 febr. 1754 i Hässjö s:n, Medelpad; föräldrar: bonden Esaias Olofsson och Sara Gudmundsdotter. Sändes till Hsands triv.skola 1768, stud. i Upsala vt. 1779, prästv. till adj. i Hede 25 febr. 1781, och uppehöll nådåren 1792 efter khden Wagelin, utn. komm. i Hede 20 aug. 1794, komm. i Rätan 10 maj 1807, tilltr. 1 maj 1809. Han beskrives såsom en robust man med ytterst enkla lefnadsvanor, gick i hvardagslag i vadmalsjacka och knäbyxor, plöjde själf sin åker och deltog i matlagningen, ifrig fiskare. Afled ogift 22 febr. 1827.

10. **Gustaf Wilhelm Zetterberg** (1828-55), f. 20 sept. 1785 i Brunflo, där fadern var prost och khde, modern Magdalena Åman. Stud. i Åbo ht. 1802, disp. pro ex. 1806, prästv. 1 juli 1810 till past.adj. hos khden Åström här i Berg, efter honom nådårspräst med pastoralvård 1816-18, åter past.adj. här till 1 maj 1828, då han tillträdde komm. i Rätan, till hvilken han erhöill fullmakt dec. 1827, tjänstledig på grund af sjuklighet sedan 1847, afled han 21 febr. 1855. I motsats till sin broder kontraktsprosten Nils Gustaf, som var en ytterst exemplarisk man, säges komm. gått nästan ständigt i sus och dus, hvarom historier gå. Ett bland hans valspråk påstås ha varit: »Det blir väl bättre, när det ger sig.»

G. 1811 m. *Anna Greta Sandvall*, f. 23/9 1785 i Alsen, d. i Rätan 23/1 1849.

Barn: *Per Gustaf*, f. 23/11 1811, guldsmed i Hudiksvall, sedan i Sthm; *Johan Jakob Wilhelm*, f. 28/12 1814, hemmansägare i Rätan; *Carl Otto*, f. 14/10 1817, d. såsom guldsmed i Sthm; *Sofia Magdalena*, f. 1819, ogift; *Nils Abraham*, f. 7/10 1822, anställd i sin äldsta broders verkstad i Hudiksvall; *Greta Kajsa*, f. 9/10 1824, g. m. komm. i Tuna-Attmar E. O. Ph. Tannlund.

Tr.: Disp. de sensu juventutis æsthetico in legendis auctoribus classicis formando. p. 1, præs. *H. Snellman*. Aboæ 1806.

11. **Ernst Arbman** (1857-63), khde i *Sunne*.

12. **Jonas Immanuel Scherdin** (1863-86), khde i *Sveg*.

13. **Karl Johan Nordén** (1889-1907), f. 22 okt 1852 i Nätra, son af tulluppsyningsmannen Karl Magnus N. och Anna Kristina Wännman; afg.ex. i Hsand 28 maj 1875, stud. ht. 1876, prästv. 22 dec. 1881 till past.-

adj. i Ytterhogdal, v. komm. i Borgvattnet 28 juni 1883, utn. komm. därst. 16 juli 1883, tilltr. 1 maj 1884, befullm. komm. i Rätan 25 okt. 1886, tilltr. 1 maj 1889. Afled 30 apr. 1907. Var en djuptänkt ordets förkunnare, rättfram och hurtig, verkade med nit för församlingens skolväsen.

G. 1) 2/9 1883 m. *Johanna Catharina Charlotta Söderberg*, f. 27/11 1860, dotter af khden i Hafverö H. P. Söderberg och Johanna Marg. Wasenius, d. 13/8 86.

2) 29/5 1890 m. *Märta Katarina Andersson*, dotter af hemmansägaren Anders Hendriksson och Märta Mårtensdotter i By, Hafverö.

Barn: *Karl Teodor Johannes*, f. 19/7 1884, d. 24/5 1901 i Östersund; *Tekla Amalia*, f. 23/9 1890, telefonförest. i Rätan; *Ragnar*, f. 16/7 1892, agronom.

14. **Oskar Gottfrid Dalén** (1908-20), f. i Stenstorp 16 aug. 1861, son af hemmansägaren Anders Johansson och Lovisa Gustava Andersdotter. Efter studier i Sköfde och Skara stud. i Lund ht. 1885, prästv. 17 febr. 1891, v. past. i Häggdånger 1 juli 1898, pastoratsadj. i Refsund och Bodsjö 21 aug. 1901, tilltr. 1 jan. 1902, vakanskomminister i Rätan 15 juni 1908, utn. 1920 till första khde i pastoratet Rätan med Klöfsjö.

G. 11/6 1894 m. *Hildur Ottilia Lundewall*, f. i Sundsvall 4/4 1870, dotter till länsveterinären Otto Emanuel L. och Hilda Sofia Kullberg.

Barn: *Hildur Dagmar*, f. i Arnäs 23/8 1895; *Elsa Gunborg*, f. i Häggdånger 29/9 1898.

KOMMINISTRAR I KLÖFSJÖ.

1. **Anders Peter Bill** (1897-1911), khde i *Attmar*.

2. **Johan August Palmblad** (1912-1918), f. 24 juni 1861 i Torsås, Kalmar stift, son af folkskollär. Magnus Nilsson och Ingrid Nilsson. Efter studier vid Fjellstedtska skolan och Lunds priv. elem.-skola stud. i Lund ht. 1886, prästv. 6 jan. 1894, komm. i Gåxsjö 7 nov. 1896, tilltr. genast, vakanskomminister i Klöfsjö 1 maj 1912. Afled 3 maj 1918.

G. 16/12 1894 m. *Edla Johanna Emilia Lagström*, f. 20/6 1860, dotter till kontr.prosten Joh. Henr. Lagström i Runsten, Öland, och Evelina Kristina Wetterberg.

Barn: *Nils Johan Waldemar*, f. i Ramsele 25/10 1895; *Ingrid Ruth Johanna*, f. i Gåxsjö 12/3 1897; *Eva Anna Maria*, f. 7/7 1898.